

"F O S S E G R I M E N"

navnet har klang - det har eventyrets glans, det har fantasien flukt over seg. En forbinder så mangt med det navnet.

Du ser Fossegrimen løfte sitt våte skjegg og stemme sin fele ved skogbekkens bredd, du ser alvenes flørlette dans i den månelyste natt. - du hører fossens brus og "susen av Glomma om vår" - du ser Fossumgrenda med sine hytter og hus, der Fossegrimens vugge stod.

Når nå Fossegrimen er 40 år, må det vel sies at det er lang tid for et landsens kor. Det representerer en lang arbeidsdag med offervilje, motgang og kamp, men også medgang og glede, fremgang og styrke.

Den 4. mars 1924 ble Fossegrimen stiftet hos Johan Tønsberg i Fossum. Johan Tønsberg var sanginteressert, og da Johan Enger flyttet inn i nabohuset, var det naturlig at disse to ofte slo av en prat om dette emne. Tønsberg fikk da den tanke å danne sangkor i kretsen, dersom Enger ville være dirigent. Enger var villig til det, og Tønsberg stilte sin stue til disposisjon for øvelsene. Tanken vakte begeistring blant ungdommen, og et blandet kor ble stiftet med 35 aktive medlemmer. Koret fikk navnet Fossegrimen, og fikk sin lov og sitt styre.

Det første styret besto av følgende:

Formann Johan Tønsberg,
nestformann Oskar Engebretsen,
sekretær Inga Myrvold,
kasserer Olaf Orderud,
styremedlem Margit Engebretsen.

De første møter ble holdt hos Johan Tønsberg, noe senere også hos Thorvald Fossum. Senere flyttet koret sine øvelser til avholdsløkalet ved Fossum. Her hadde koret sine første tilstelninger, og sto frem for publikum.

Koret var fra først av begrenset til Fossum krets. Men etterhvert som koret ble kjent og viste seg å være levedyktig, vaktet interessen blant ungdommen utover i bygden. Det ble snart flere medlemmer fra alle kanter. Koret måtte se seg om etter et annet lokale, og fra 1927 ble ungdomslo-

kalet Granlund leid. Her holdt koret til med sine øvelser helt til høsten 1938, da de rykket inn i den nye skolen, Haugtun, hvor øvelsene fremdeles holdes.

Fra 1925 sto koret tilsluttet Indre Akershus Sangerlag til 1935, det ble da innlemmet i Romerike Sangerlag.

Koret har deltatt i praktisk talt alle sangerstevner innen kretslandet. Fossegrimen har også flere ganger vært innbyder og arrangør.

Koret var representert ved Norges Sangerlags landsstevne i Sarpsborg 1930, ved Sveriges Kyrkørbunds riksstevne i Stockholm 1935, ved landssangerstevne i Oslo 1946, samt ved den Nordiske sangerfest i Oslo 1954.

Et merkeår i korets historie er 1933, da Fossegrimen hadde den ære og glede å ha en konsert i Kringkastingen 18. januar.

Innen bygda har koret underholdt ved utallige fester, basarer og andre tilstelninger. Ved de fleste høytider og kirkelige merkedager har koret deltatt. Koret medvirket ved Blaker kirkes 50-årsjubileum, hvor det sang Per Stenbergs kirkekantate med sangeren Øivind Lunde som solist. Ellers har koret hatt mange egne konsorter, og programmene har tildels vært meget krevende.

Korets sangrepertoar har spent over et vidt felt, fra den aller første sang "Jeg har båret lerkens vinge" og til "Våren" av Grieg, "De hundrede fioliner" av Alnæs og Hallelujakoret i Händels Messiasoratorium.

Medlemstallet har som rimelig er variert en del. Det høyeste antall har vært 61 og det laveste 14 - 15 medlemmer.

Fossegrimen hadde den store lykke å ha Johan Enger som dirigent i 29 år. Og om Enger kan en trygt si at han var en dirigent av Guds nåde. Han hadde en egen evne til å få sangeren med, og til å yte sitt beste. Hans offervilje når det gjaldt koret var enestående. Enger var alltid på plass og alltid i godt humør. Han var en mester i å tolke sangens innhold og mening slik at den ble levende for koret. En ren og tydelig tekstuttale var Engers spesialitet.

Enger var formann i Norges Sangerlag og i Rome-

3.

rike Sangerlag, og ble tildelt "Orfeusmedaljen" i sølv. I 1954 fikk han Kongens fortjenstmedalje i gull.

I 2 år etter at Enger var flyttet til Oslo, fungerte skolestyrer M. Wiggen som dirigent, fra 1934 til 1936. Men Enger kom tilbake og sto som dirigent helt til sin død i 1955. Hans død var et smertelig tap for Fossegrimen og for sangerlivet forøvrig. Vi minnes Enger i dyp takknemlighet for den naturbegavelse han var som dirigent, og for hans store interesse for sangen. Han var i sannhet en stor personlighet.

Fossegrimen var så heldig å ha Brakested som medlem og hjelpeinstruktør. Ved Engers bortgang ble Brakestad spurt om han ville overta dirigentplassen. Han var villig til dette, og koret kunne fortsette der Enger slapp. Brakestad har siden vært dirigent, og vi håper å få beholde ham i mange år fremover.

De som har vært formenn i de forløpne år, er følgende:

Johan Tønsberg	1924-1926
Øivind Sundvold	1926-1927
Ivar Sønderål	1927
Jofrid Stortrøen	1927-1928
Jon Flåmo	1928-1930
Kristian Harerud	1930-1933
Ole Jensen	1933-1934
Leif Aasen	1934-1936
Dina Flåmo	1937-1940
Henrik Torgersen	1940-1941
Jens Kurland	1941-1943
Henrik Torgersen	1943
Øivind Brakestad	1944-1945
Jenny Kristiansen	1945-1946
Odd Torgersen	1946-1947
Tora Pedersen	1947-1948
Karl Kurland	1948-1949
Marit Egeberg	1949-1950
Øivind Brakestad	1950-1951
Tora Pedersen	1951-1952
Jenny Hermann	1952-1953
Henrik Torgersen	1953-1954
Leif Fløtra	1954-1955
Erik Staurseth	1955-1956
Julie Tørres	1956-1957
Vesla Aanerud	1957-1958
Jorun Olsen	1958-1959
Tora Pedersen	1959-1960
Cato Holmsen	1960-1961
Karl Haugli	1961-

4.

Styret i jubileumsåret er:

Formann: Karl Haugli,

nestformann: Vesla Aanerud,

kasserer: Astrid Gjetrang,

sekretær: Tora Pedersen,

styremedlem: Henrik Torgersen.

Som avslutning på denne historiske oversikt er det på sin plass å nevne korets første formann. Hans interesse for sangen var stor, og han var sjelden borte fra øvelsene, tiltross for den lange vei til Granlund. Da han døde, viste koret ham den siste ære ved å synge ved hans bære.

Stevner og turer.

Det vil føre for vidt å gå i detaljer om alle de stevner og turer Fossegrimen har deltatt i. Dette avsnittet blir bare et kort tilbakeblikk. Minner som knytter seg hertil vil leve lenge hos de sangere som deltok.

Det første sangerstevne som Fossegrimen deltok i, var på Rømskog i 1925. Koret var ungt, og spenningen stor. Det fortelles at Johan Tønsberg vekket dirigenten kl. ½5 om morgenen, pyntet med en rød pion i knappullet.

I 1926 var koret selv arrangør. Stevnet ble en strålende suksess både for koret og bygda. Ca. 3000 mennesker overvar stevnet, og ga sargere og arrangører sin varmeste anerkjennelse. Samme år hadde koret en vellykket tur til Kongsvinger, hvor Solør og Odals Sangerforbund hadde stevne. I 1927 gikk ferden til Hamar. Koret besøkte Eidsvoldsbygningen, og var så heldig å få synge Romerikssangen i Rikssalen. Dette ble et varig minne for dem som var med.

I 1928 var sangerstevnet i Fetsund. Sommeren 1929 hadde vi en hyggelig tur gjennom Värmland med buss og telt.

I 1929 var det Hemnes' tur til å ha sangerstevne. I 1930 møtte koret for første gang som Norges Sangerlags gjester ved landssangerstevne i Sarpsborg. - Bilturen yll Drøbak i 1931 var både morsom og rik på hendelser.

Stevnet 1932 ble lagt til Blaker. Dette stevnet hadde også samlet mange mennesker, og ble meget vellykket.

Året 1933 ble et merkeår for koret, ved at det da hadde sin opptreden i radio. Koret var ved denne anledning innbudt til å være Oslo Arbeidersangforenings gjester, og fikk en strålende mottakelse både før og etter konserten.

Koret var samme år innbudt av Bøn mannskor og Råholt bl. kor til Eidsvold. - På stevnet i Nes dette år gjorde koret seg bemerket ved at alle damene møtte i bunader. Dette gjorde seg godt, og fotografene kappedes om å "ta" dem.

I 1934 kunne koret feire 10 års jubileum. Anledningen ble feiret med fest på Granlund for koret og en del innbudte.

Så kom merkeåret 1935, da Norges Sangerlag innbød koret til å delta i et felleskor som skulle delta ved Sveriges Körförbunds Riksstevne i Stockholm. Fra Fossegrimen

Stevner og turer.

Det vil føre for vidt å gå i detaljer om alle de stevner og turer Fossegrimen har deltatt i. Dette avsnittet blir bare et kort tilbakeblikk. Minner som knytter seg hertil vil leve lenge hos de sangere som deltok.

Det første sangerstevne som Fossegrimen deltok i, var på Rømskog i 1925. Koret var ungt, og spenningen stor. Det fortelles at Johan Tønsberg vekket dirigenten kl. $\frac{1}{2}$ 5 om morgenen, pyntet med en rød pion i knappullet.

I 1926 var koret selv arrangør. Stevnet ble en strålende suksess både for koret og bygda. Ca. 3000 mennesker overvar stevnet, og ga sangere og arrangører sin varmeste anerkjennelse. Samme år hadde koret en vellykket tur til Kongsvinger, hvor Solør og Odals Sangerforbund hadde stevne. I 1927 gikk ferden til Hamar. Koret besøkte Eidsvoldsbygningene, og var så heldig å få synge Romerikssangen i Rikssalen. Dette ble et varig minne for dem som var med.

I 1928 var sangerstevnet i Fetsund. Sommeren 1929 hadde vi en hyggelig tur gjennom Värmland med buss og telt.

I 1929 var det Hemnes' tur til å ha sangerstevne. I 1930 møtte koret for første gang som Norges Sangerlags gjester ved landssangerstevne i Sarpsborg. - Bilturen yll Drøbak i 1931 var både morsom og rik på hendelser.

Stevnet 1932 ble lagt til Blaker. Dette stevnet hadde også samlet mange mennesker, og ble meget vellykket.

Året 1933 ble et merkeår for koret, ved at det da hadde sin opptreden i radio. Koret var ved denne anledning innbudt til å være Oslo Arbeidersangforenings gjester, og fikk en strålende mottakelse både før og etter konserten.

Koret var samme år innbudt av Bøn mannskor og Råholt bl. kor til Eidsvold. - På stevnet i Nes dette år gjorde koret seg bemerket ved at alle damene møtte i bunader. Dette gjorde seg godt, og fotografene kappedes om å "ta" dem.

I 1934 kunne koret feire 10 års jubileum. Anledningen ble feiret med fest på Granlund for koret og en del innbudte.

Så kom merkeåret 1935, da Norges Sangerlag innbød koret til å delta i et felleskor som skulle delta ved Sveriges Kårförbunds Riksstevne i Stockholm. Fra Fossegrimen

reiste følgende 7: Else Enger, Tora Pedersen, Ester Mørk, Alv Vårum, Leif Aasen, Ole Mørk og Johan Enger. Dette ble en tur og en opplevelse som aldri blir glemt. Det norske koret ble dirigert av Victor Jensen, og sang ved konserten på Stockholm stadion "Normannakvad" av Ulfrstad, "Balders død" av Elling og Fedrelandssangen. Jon Nergård var korets solist.

I 1936 var sangerstevnet i Nannestad, og i 1937 i Frogner. Samme år hadde koret en fin rundtur over Hamar, Lillehammer, Gjøvik og til Hov i Land, hvor koret var gjester hos overlege Holmsen og frue. Dette ble et uforglemmelig minne. - I 1938 ble det arrangert en sangerfest på Romerike Ungdomsskole på Sørumsand. Året etter innbød atter Fossegrimen til stevne, som ble holdt på Ungdomsskolen på Sørumsand.

Krigsårene hindret ikke Fossegrimen i å ta ut på både skiturer og sykkelturner. En uforglemmelig sykkelturn hadde noen av medlemmene til Enger, som da var flyttet til Bygdøy. - I 1943 opplevde koret igjen stevne med sine sangerbrødre i Ullensaker. Et veldig stevne, utmerket arrangert.

I 1944 var det atter jubileum, koret var da 20 år. Festen ble holdt på Festiviteten på Sørumsand.

Samme år var koret innbudt til sangerandakt i Skedsmo kirke sammen med 7 andre kor. - Koret hadde også samme år en sykkelturn til Sletnesetra i Aurskog. Her var det som vanlig på slike turer ekte sangerstemning.

I 1945 deltok koret i en sangerhyldest til Kongen, som da var kommet hjem til Norge igjen. Sangertoget gikk fra Nytorvet til Slottet, hvor alle stemte i med Kongesangen. Et stort og uforglemmelig minne.

Sangerstevnet dette år var på Romerikes Fylkesskole på Jessheim, hvor skolestyrer Østerud holdt hovedtalen.

Sangerstevnet 1946 ble holdt på Blaker Skanse, med Fossegrimen som arrangør.

Fossegrimen deltok også på landssangerstevne i Oslo 8. - 10. juni Dette var et stort og vellykket stevne.

I 1947 var sangerstevnet lagt til Eidsvold, og året etter til Lørenskog. Romerike Sangerlag var da 25 år, og det preget stevnet.

I 1949 var Fossegrimen 25 år, og hadde i den anledning fest på Skansen 5. mars. - Sangerstevnet dette år var

på Årnes, med Nes mannskor som arrangør. Johan Enger holdt dagens tale.

I 1950 var det Leirsund sangerlag som sto som arrangør ved sangerstevnet.

I 1951 er sangerstevnet lagt til Lillestrøm, og i 1952 til Lørenskog.

Sangerstevnet 1953 ble holdt på Folkehøyskolen på Jessheim. Erling Østerud.

I 1954 var Fossegrimen 30 år, og i den anledning ble det lagt opp et stort og krevende program, som medlemmene gikk inn for med liv og lyst.

Dette året deltok også koret i Den Nordiske sangfest i Oslo. Koret medvirket ved en konsert i Samfundssalen. Stevnets høydepunkt var nok sangertoget fra Rådhusplassen til Jordal Amfi og den store konserten som ble holdt der. Johan Enger ble ved en høytidelighet tildelt Kongens fortjenstmedalje i gull. En høyst fortjent utmerkelse.

1955 ble et sorgens år for Fossegrimen, idet vår avholdte dirigent Johan Enger omkom ved en trafikkulykke 15. mai. Dette triste budskap kom som et sjokk, og det var nær sagt umulig å forstå at han skulle være borte. Koret hadde mistet en god dirigent, og medlemmene en god venn.

Fossegrimen hadde den ære å synge ved Engers bisettelse i Det Nye Krematorium, og "En sangers bønn" har vel aldri vært sunget med større inderlighet og følelse. Det var i sannhet en gripende avskjedsstund.

I 1956 ble sangerstevnet holdt på Bruvollen, hvor også Strømmen orkesterforening deltok. I 1957 var sangerstevnet på Årnes, i det nye Samfundshuset.

Året etter laget Romerike Sangerlag et meget flott stevne på Maura skole i Nannestad. Det var stor oppslutning både av sangere og publikum.

I 1959 var det Hakadals tur til å ha sangerstevnet, og i 1960 var Fossegrimen på nytt arrangør. I 1961 var sangerstevnet lagt til Kløfte.

I 1962 fikk Fossegrimen en del nye medlemmer fra Sørums Sangerlag, som var gått inn. For Fossegrimen virket dette som litt av en oppkvikker, idet koret nå kunne påta seg større oppgaver.

Sangerstevnet var dette år i Wittedal, og stevnet som sådant var vellykket.

I 1963 var sangerstevnet lagt til Årnes, med Nes bl. kor som arrangør. Det var et stort og vellykket stevne med fint vær og mange tilhørere.

Interessen blant Fossegrimens medlemmer har stort sett vært god. Det er her på sin plass å nevne at da Johan Presterud sto i koret, møtte han på hvert møte i over 4 år, og Karl Kurland har møtt på hver eneste øvelse i 5 år.

De av korets medlemmer som er tildelt "Orfeusmedaljen" er følgende:

Dagny Solvang	Odd Torgersen
Ester Mørk	Harald Haugli
Ole Jensen	Jon Kurland
Henrik Torgersen (sølv)	Øivind Brakestad
Astrid Kurland	Gerda Torgersen
Tora Pedersen (sølv)	Torleif Torgersen
Jens Kurland	Jorun Olsen
Ingrid Brakested	Cato Holmsen
Karl Kurland (sølv)	Vesla Aanerud
Jenny Hermann	Julie Tørres
Björg Kurland	Tove Pedersen
Einar Bakken	Karl Haugli
Jenny Kristiansen	Astrid Gjetrang
	Ole Mørk.

Det som i alle år har båret "Fossegrimen" og vært korets styrke, er først og fremst kjærligheten til sangen og kjærligheten til Fedrelandet, slik det lyder hver gang "Når fjordene blåner" toner ut:

"Gud signe deg, Norge, mitt deilige land."

* * * * *